

Asia: VN/17928/2024

Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 29 pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Oulun yliopiston DigiWellbeing-tutkimusryhmä tarkastelee lausuntoa ja muutosta erityisesti tutkimuksen ja digihyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Kannatettavaa on, että oppilaitokset laativat mobiililaitteita koskevat säännöt, mitkä mahdollistavat puhelinten ja muiden mobiililaitteiden rajoittamisen. Tärkeää on huomioida pykälässä, että opettajilla on mahdollisuus hyödyntää puhelimia ja mobiililaitteita oppitunneilla, silloin kun laitteiden käytön katsotaan edistävän oppimista. Lisäksi tärkeä on, että pykälässä huomioidaan oppilaat, jotka mm. terveydellisistä syistä tarvitsevat puhelimia tai mobiililaitteita koulupäivän aikana. Pykälässä olisi hyvä ottaa huomioon lisäksi nykypäivänä kouluissa käytettävät läppärit, joita käytetään useilla oppitunneilla. Lapset ja nuoret käyttävät mm. sosiaalista mediaa myös läppäreiden kautta, mikä osaltaan häiritsee keskittymistä ja voi vaikuttaa opiskelurauhaan. Kouluilla tulisi olla siis mahdollisuus rajata lasten ja nuorten läppäreiden käyttöä koulupäivän aikana ja kouluille tulisi esimerkiksi mahdollistaa nettiyhteydet, joiden kautta voitaisiin rajoittaa, mitä läppäreillä voidaan koulussa tehdä (mm. estää tiettyjen sovellusten lataaminen tai nettisivujen käyttö).

Onko teillä lausuttavaa esityksen 36 d pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Tutkimusryhmä kannattaa, että rehtoreilla ja opettajilla on mahdollisuus ottaa haltuun puhelin tai muu mobiililaitte, mikäli se häiritsee opetusta tai oppimista. Kuitenkin tärkeää, on huomioida laitteiden säilytys turvallisesti ja kenen vastuulla on, mikäli laite katoaa tai sille tapahtuu jotain, kun puhelin tai mobiililaitte on otettu haltuun.

Onko teillä muita huomioita puhelimia ja muita mobiililaitteita koskeviin ehdotuksiin?

Tutkimusryhmä kannattaa uutta esitystä mobiililaitteiden rajoittamiseksi kouluissa lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja opiskelurauhan edistämiseksi. Tutkimuksissa on nostettu esille mobiililaitteiden (erityisesti puhelimet) vaikuttavan lasten ja nuorten hyvinvointiin ja epätarkoituksenmukaisesti käytettynä ne voivat häiritä opiskelua. Tutkimusryhmä haluaa kuitenkin nostaa esille, että muutoksessa olisi tärkeä myös huomioida koko koulupäivän aikainen mobiililaitteiden rajoittaminen. Välitunnit ovat tärkeässä roolissa aivojen palautumisen kannalta ja jatkuva mobiililaitteiden kautta saatava aivojen kuormitus vaikuttaa omalta osaltaan oppilaiden palautumiseen. Lisäksi, mikäli muutos koskisi myös välitunteja, voitaisiin osaltaan edistää lasten, nuorten ja toisaalta koulun

henkilökunnan sosiaalista hyvinvointia sekä fyysistä hyvinvointia. Tutkimuksissa on nostettu esille sosiaalisten tilanteiden pelon sekä sosiaalisen ahdistuneisuuden olevan yhteydessä digimedian (mm. sosiaalinen media, internet) käyttöön sekä lasten ja nuorten vuorovaikutus- ja tunnetaidot ovat heikentyneet viime vuosina. Koko koulupäivän aikaisella mobiililaitteiden rajoittamisella voitaisiin mahdollisesti vaikuttaa positiivisesti tähän haasteeseen, sillä lapset ja nuoret olisivat enemmän vuorovaikutuksessa keskenään välitunneilla. Lisäksi mobiililaitteiden rajoittaminen myös välitunneilla mahdollistaisi lapsille ja nuorille korvaavan tekemisen keksimisen, mikä parhaimmillaan edistäisi myös fyysistä aktiivisuutta. Lisäksi tutkimusryhmä haluaa nostaa esille, että rajoitus koskisi esi- ja perusopetuksen lisäksi toisen asteen koulutuksia (lukio ja ammatillinen koulutus) ja siinä voitaisiin mahdollisesti huomioida myös korkeammat kouluasteet.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 41 a-d ja 42 d pykäläin koskien aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa?

-

Onko teillä muita huomioita aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa koskeviin ehdotuksiin?

-

Onko teillä lausuttavaa esityksen 2 pykälään koskien liikunnallisen elämäntavan lisäämistä esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin?

Tutkimusryhmä kannattaa myös liikunnallisen elämäntavan lisäämistä esi- ja perusopetukseen. Lasten ja nuorten fyysinen aktiivisuus ja peruskunto ovat heikentyneet viime vuosien aikana merkittävästi, millä on vaikutusta lasten ja nuorten toimintakykyyn sekä myöhemmässä vaiheessa elämää myös työkykyyn. Lisäksi tutkimukset nostavat esille, että lapsena ja nuorena opitut tavat ja taidot heijastuvat usein myös aikuisuuteen, mistä johtuen liikunnallisen elämäntavan lisääminen esi- ja perusopetuksessa on tärkeää.

Onko teillä muita huomioita liikunnallista elämäntapaa koskevaan ehdotukseen?

Tutkimusryhmässä pyydetään kuitenkin ottamaan harkintaan kokonaisvaltaisemmin terveellisten elintapojen (sis. ravinto, päihteet, digimedia, fyysinen aktiivisuus, uni ja palautuminen) edistämisen. Terveelliset elintavat, joihin myös fyysinen aktiivisuus sisältyy, ovat usein kiinteästi yhteydessä myös toisiinsa ja kokonaisvaltaisesti terveellisiä elintapoja edistämällä voitaisiin vaikuttaa lasten ja nuorten hyvinvointiin ja terveyteen positiivisesti. Esimerkiksi puhelinten ja mobiililaitteiden käyttöä rajoittamalla voidaan parhaassa tapauksessa vaikuttaa myönteisesti myös fyysiseen aktiivisuuteen.

Onko teillä lausuttavaa perusopetuslain säädöshuoltoa koskeviin ehdotuksiin?

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Lausunto perusopetuslain muuttamisesta.docx](#)

Hylkilä Krista
DigiWellbeing-tutkimusryhmä, Oulun yliopisto